

De mateloosheid der dingen

De mateloosheid der dingen

Rob Thonen

Schrijver: Rob Thonen

Coverontwerp: Rob Thonen

Foto schrijver: Maria Heijdendael

ISBN: 9789402172010

© Rob Thonen

‘Er zijn, en er zullen er nog meer komen, door verschillende oorzaken veel vernietigingen van de mensheid geweest (...). Dit nu wordt verteld in de vorm van een mythe, maar in feite spreekt het over de baan van lichamen die rond de aarde draaien en in de hemelen, en over een grote brand van dingen op aarde die na lange tijdsperiodes steeds opnieuw voorkomt.’

De Critias dialogen
PLATO

APOLLO11: ‘Wat was dat? Wat was dat, verdorie? Ik wil weten wat het was! Dit zijn grote jongens, *sir*... O God, niet te geloven...’

NASA: ‘Wat? Wat gebeurt er in godsnaam?’

APOLLO11: ‘Ze zijn hier, onder de oppervlakte.’

NASA: ‘Wie zijn er? *Mission Control* roept Apollo11!’

APOLLO11: ‘*Roger*, we zijn er alle drie. Maar we hebben bezoekers aangetroffen... Ik zweer u, er zijn hier andere ruimteschepen, ze staan in rijen opgesteld aan de andere kant van de krater.’

Gesprek tussen bemanning Apollo11, die de eerste mens naar de maan vervoerde, en de NASA

Het avontuur tegemoet, de wijde wereld in

De kleine indiaan hield van avontuur, maar met zijn indianenstam Oef was weinig avontuur te beleven; er was hoegenaamd niets te beleven, sinds de schurken van Overzee hoofdman Aai hadden ontvoerd.

Dat gebeurde op de kop af zoveel indianenjaren geleden en de kleine indiaan was erbij. Hij was toen wel heel erg klein en zat nog rechtop in mama's buik te duimen, toen de reptielachtige blanken kwamen. Zij namen het opperhoofd in hun luchtschip mee. *Voor nader onderzoek*, straalden hun ogen volgens de medicijnman uit, die daar zeer verbitterd over was. 'Het waren hun donkere, amandelvormige ogen, daarom,' vertelde de medicijnman. 'Ze hoefden niet te praten, hun ogen vertelden en dronken jouw gedachten, niets was geheim voor hen'.

Meer wilde de medicijnenman niet erover kwijt; niemand wilde of durfde er iets over te zeggen. Behalve dan, dat voor die reptielachtige blanken, waarvan sommige groen van kleur waren of egaal grijs, niets maar dan ook werkelijk niets geheim was. 'Zij zien alles,' vertelde de medicijnman later aan de kleine indiaan, 'en zij houden ons gevangen,' voegde hij daar onheilspellend aan toe.

'Hoezo dat dan?' vroeg de kleine indiaan.

'Sst!' siste de medicijnman en tuurde arglistig om zich heen. Nu staarde hij de kleine indiaan diep in de ogen. 'Wij moeten de reptielachtige blanken vrezem!' zei hij. 'Zij hebben een grens om onze stam Oef heen getrokken!'

'Hoe komen jullie toch aan die naam Oef?' wilde de kleine indiaan nog weten, zo nieuwsgierig als hij was. 'Waarom?' vroeg hij zich dikwijls af.

'Sst!' siste de medicijnenman andermaal. 'Toegegeven,' zei hij, 'het is inderdaad nogal clichématig. Maar luister en huiver: de reptielachtige blanken noemden het zo. En onze lap grond noemden zij eiland en later reservaat. WIJ MOGEN ONS RESERVAAT NOOIT VERLATEN.'

'Waarom niet?'

‘Kijk om je heen! Alles water, overal water!’

‘Dan hoefden zij ook geen grens te trekken, toch? Die was er dus al: de oceaan,’ zei de kleine indiaan. Hij dacht gillend na. ‘En papa dan, die verliet toch het eiland?’

De kleine indiaan snapte er niets meer van en de medicijnenman verviel in hardnekkig stilzwijgen en draaide zijn rug naar de kleine indiaan toe. De kleine indiaan vond hun verdriet moeilijk verteerbaar; moeilijker verteerbaar dan een handvol haarspinnen, ook al was opperhoofd Aai zijn vader...

De kleine indiaan was naast nieuwsgierig een rumoerige jongen en verliet het liefst vandaag nog zijn stam om ergens naartoe te gaan ‘waar iets aan de hand was’, zoals hij het noemde. Kon hij meteen zijn vader zoeken en hem bevrijden; werd hij naast kleine indiaan ook een kleine held, vanzelf. Want bang? *Hij?* Hij had die blanken nooit gezien? En men maakte verhalen meestal spannender dan de werkelijkheid die vandaag de dag doodeenvoudig oersaai was!

Moest hij een luchtschip hebben? Hoe knutselde je dat? Of had het iets met symboliek vandoen?

Over een paar indianenmaanden moest de kleine indiaan volgens de kalender vader Aai opvolgen; indien hij het woord gekend had, dan zou de kleine indiaan haast hebben. Maar de indianen van indianenstam Oef kenden geen haast; zij kenden het woord niet eens; ze kenden tegenwoordig alleen maar verdriet en maakten zich zorgen, omdat de leider van hun stam, ook wel opperhoofd of hoofdman genaamd, ontvoerd was, door die vreselijke blanken dus, in dat luchtschip aldus.

De kleine indiaan voelde spiritueel aan dat zijn vader in leven was, en graag wilde terugkeren naar de stam. Een vader die hij enkel en alleen van verhalen kende; een rustige man, werd over hem verteld, die in zijn bestaan naast het gebruikelijke babygebrabbel niets meer dan ‘oef’ en ‘aai’ had gezegd. De kleine indiaan moest nu, nog voordat de zon stopte met schijnen, de zee op, de oceaan op, de wereld in.

Zijn moeder, die Nadia heette, verbood het hem, zoals de schubachtige blanken het háár verboden hadden. ‘Mag niet,’ zei ze

tegen haar zoon. 'Verstaan? Jij mag de wijde wereld niet in; jij mag ons eiland niet verlaten!'

'Reservaat, vrouw,' moeide zich een visser in het moeder-zoon-gesprek.

'Niemand mag ons reservaat verlaten,' zei Nadia nadrukkelijk tot de kleine indiaan. 'Dat weet je toch? Hoe vaak moet ik dat nog in je oren vastknopen?'

Toen draaide Nadia zich met gezicht en heup naar de visser toe en zei nog nadrukkelijker: 'Jij, visser, jij verlaat ons eiland Oef stroef elke dag, nog voordat de zon uit de zee opstijgt.'

De visser beaamde dat. Ontkennen had geen zin. 'Wij moeten elke dag tien kilo krabbetjes voor de gaarkeuken vangen en vijf kilo kabeljauw en drie ons kreeft, mevrouw,' antwoordde hij, want het was een hij. 'Wij moeten eten, Nadia, anders eten wij elkander nog op; dat komt voor, heb ik gedroomd. *Karnivalisme* heet zulks, geloof ik. Zonder eten gaan we dood. Klinkt logisch, want deze logica is door ons indianen uitgevonden, ontdekt weliswaar, omdat wij wijs zijn; wijzer dan de blanken van Overzee. Bovendien ga ik niet ver het water in. En in zoveel indianenjaren is er op ons land geen schubblank-aard gezien.'

'Niet alle blanken zijn slecht,' weerlegde moeder Nadia, die een nieuwe wijsheid wilde uitvinden om enigszins modern te lijken.

Desnoods vond ze het wiel opnieuw uit, - zij was een hengst, pardon, merrie. Zij was vechtster.

'Maar niet één Oef-indiaan is slecht,' voegde deze visser eraan toe.

'Maar lief vissertje toch,' zei merrie Nadia, 'indianen zijn toch ook maar mensen, evenals de reptielblanken. Eenieder, en dan bedoel ik iedereen, draagt goed en slecht met zich mee, zoals een kangoeroe een kind in haar buidel mee torst, over velden en weiden en heuvels en op het platteland!'

'Wat?! Ik bedoel: wat blief?!' De visser, een van de vele, liet zijn schepnet vallen en nam de pose van een bokser aan. Daarbij kneep hij een oog stijfdicht. 'Neemt u het op voor die blanke schurkdieven?' riep hij nogal boos tegen Nadia, de kleine indiaan zijn moeder. 'Wat zullen wij nou eens in het schepje krijgen?!'

Een vuist bij zijn kin en de andere vuist vooruitgeschoven, of hij een boog spande om met een mieterse pijl een vis uit territoriaal viswater te schieten.

De kleine indiaan holde tijdens dit schijnvertoon naar de visser zijn boot, duwde met zijn handen ertegen, terwijl hij zich barrevoets afzette in het hete zand en sprong erin; de kleine indiaan sprong in de vissersboot en met de twee riemen die er waren, roeide hij tegen de branding in schielijk bij de kust vandaan en de zee op, het avontuur tegemoet. *Iemand* moet stout zijn, dacht hij wijselijk, en het zand had hem daarbij geholpen. Neem alle korrels zand van onze ovale planeet, want we leven op een planeet, en dan is het aantal gelijk aan alle planeten die ons melkwegstelsel telt, dacht hij, en dat zijn er nogal wat, waarvan de aarde een van de kleinste en ons melkwegstelsel een van de ontelbare. Dat wist hij, vraag hem niet waarom, want dat wist hij dan weer niet.

Of was de wereld plat? Zodat je eraf viel aan het einde?

Natuurlijk ging de visser niet met moeder Nadia 'op de vuist' - zij hadden wel wat beters te doen. De kleine indiaan zou verbaasd zijn geweest, als ze hem niet hadden nageroepen van hey jij daar.

'Kom terug, kleine!' riep de visser, die zijn harde knuisten achtervolgde richting het zoute water. 'Mijn boot! Alles wat ik heb, buiten mijn schreeuwketting dan!'

De kleine indiaan, belast met erfelijk groeioprobleem, liet de roeispanten los en stapte, bonkig *bonk-spat* naar de achtersteven, het achterste deel van de slonzige boot en riep zo hard als zijn stem toeliet: 'Ik breng jouw boot terug, visser! Beloofd! Of nee, beloven kan ik het niet, sorry daarvoor,' en de kleine indiaan stak zijn wijs- en middelvinger in een V van vrede hoog de lucht in, en de visser ontspande zich, zelfs van deze grote afstand. De visser liet zijn vuisten neervallen, langs dat graatmagere lijf naar omlaag, dat, ondanks de kleine indiaan niet roeide, almaar kleiner werd vanaf zee.

Toen de kleine indiaan tussendoor zijn ver omhooggestoken vingers zweer-spuugde, als een spuwkampioen door de V van vrede heen, kwamen de vuisten van de visser nog eventjes in een

stuiptrekking omhoog, waarna ze voorgoed vielen, omlaag langs dat magere, nagenoeg uitgehongerde lijf dat door veel zon droog en gerimpeld was.

'Ik kom terug!' riep de kleine indiaan naar zijn moeder. Aan schreeuwen had hij een hekel, vooral wanneer anderen het deden. 'Ik kom terug!' riep hij, in de hoop dat zij en niet de visser zich erdoor aangeropen voelde.

Deze goed bekendstaande visser, goed hart en grote longinhoud, bonkte met zijn naar vis riekende hoofd tegen Nadia haar schouder en het was of de kleine indiaan dat gebonk horen kon; mogelijk waren het zijn voeten die bleven stampen van ongeduld en voorafgaande of zelfs vooringenomen heimwee. Hij wist het niet; maar hij miste nou niet alleen zijn vader, ook zijn moeder miste hij alvast. Desalniettemin glimlachte hij in de volle breedte, opdat zijn moeder het zien kon en zij deed hetzelfde, als teken van herkenning. Nadia wist dat haar kleine indiaan ooit terugkeren zou naar eiland Oef en haarzelf; ze voelde het in haar hart, in haar buik en nieren en zelfs in haar lever, - in al haar organen voelde ze dat. Zij raakte niet haar beide mannen kwijt: haar kleine zou haar man Aai mee naar huiseiland kunnen nemen; verdriet en zorgen zouden voorbijgaan zoals wolken aan de hemelse zee en er zou een herziende rechtvaardigheid komen, - haar kleine indiaan leek nu al wijs genoeg om het opperhoofd zogezegd op te volgen.

Kijk hem daar gaan, zie hoe hij daar solitair voor het zeegevaar had gekozen. Ze moest hem maar laten gaan, naar de plaats waar lucht en zee in elkaar overgingen; ze wist dat avontuur hem lokte.

Het avontuur lonkte en de platte wereld lag open voor de kleine indiaan. Voordat hij de riemen weer beetpakte, zag hij dat mama Nadia naar andere indianen druk en streng gebaarde. *Laat hem gaan*, riep ze gesticulerend uit.

Ze scheen het er behoorlijk druk mee te hebben, ook omdat de rubberachtige en graatmagere visser maar niet genoeg van moeder haar huilschouder scheen te krijgen, *bonkbonk, bonkbonk*. Een kop van hout, dacht de kleine indiaan.

Nou zag hij dat vele stamgenoten zich bij de vloedlijn verzamelden. Ze werden kleiner en al snel werden het stippen en netvliesvlekken, omdat de kleine indiaan ze de loef afstak: hij had de wind mee en dat vond hij een goed teken. En doordat hij wind mee had, kon hij nog net verstaan wat de magere visser, een van de vele, hem toeriep: *'Vrees de blanken, wees bang!'*

Bang leken de oppervlaktevissen die als amateurpijlen bij de boot wegschoten, terwijl de indiaan roeide of zijn leven ervan afhing. Eiland Oef leek te drijven, weg te drijven bij hem vandaan en begon vorm te krijgen en de indianen stonden in ogenschijnlijk rechte lijn bij de lijn; allen hielden een hand bij de mond en de andere gestrekt vooruit, naar hem toe. Ze drukten hiermee hun verdriet en voorspoed uit en ze wensten, groep gemeend, vurig en volkomen met dit afscheidsgebaar dat de kleine indiaan spoedig terugkomen zou, - dat hij zijn geboorte-eiland niet en nooit vergeten zou en daarmee leek het moeilijkste deel van de kleine indiaan zijn avontuur voorbij.

Van Zon en Zee

Van eiland Oef was in de namiddag niets méér over dan een stip, vergelijkbaar met een zonnevlek. Het was heet op het water en de schaduwen waren inmiddels lang alsof ze uitgerekt als elastiek waren en een eigen leven leidden. Bezield leek alles. Vooral de zon, waarvan de kleine indiaan niet geweten had dat ze heter kon aanvoelen dan de ovens in de gaarkeuken. En fonkelen deed ze, in de zee of sterren zich in het water verborgen hielden. Het moest hier vele zeemijlen diep zijn.

De kleine indiaan overwoog een duik te nemen, hij dreigde namelijk te verbranden. Het zou niet mogen hoeven, omdat het roodbruin van zijn huid hem normaliter tegen de zon beschermde. Hij was roodbruin en de blanken waren dat volgens zijn stamgenoten 'in het geheel' niet.

'Wit als sneeuw, daaraan herken je ze,' had moeder Nadia gezegd.

‘Ze kunnen ook rood als kreeft zijn,’ voegde de graatmagere visser, een van de vele, daar schamper aan toe.

Toen de kleine indiaan aan ze vroeg hoe sneeuw er dan wel uitzag, had dezelfde visser geantwoord dat ook hij dat niet wist: ‘Weet ik niet, jongen, wij kennen geen sneeuw, en dat zal voorlopig zo blijven ook, vooral nu moeder Aarde warmer en warmer wordt. Bovendien leven we in de tropen, waar de nachten plotseling vallen. Misschien weet je moeder het?’

‘Zei ik toch? Sneeuw ziet eruit als de blanke mens,’ zei die tamelijk geïrriteerd. ‘Maar je hebt gelijk, we leven in de tropen, overdag warm en ’s nachts koel.’

Dat de aarde opwarmde, daarachter was de indiaan inmiddels ook gekomen. Het broeide!

‘En waarom zijn blanken soms rood?’ had hij nog aan de visser gevraagd, die niet met een mond vol tanden stond, omdat hij geen tanden meer had en daardoor moeilijk te verstaan was. (Zijn tanden had hij aan zijn schreeuwketting geregen.)

Niet hij, maar moeder Nadia antwoordde: ‘Blanke mensen zijn soms rood, doordat de zon ze braadt. Sommige blanken worden zelfs zo bruin als billenpap.’

Nou wist de kleine indiaan nog steeds niet waaraan blanken waren te herkennen.

En zijn vader?

‘Eenvoudig, je vader herken je onmiddellijk als hij praat,’ antwoordde Nadia.

Waaraan dan?

‘Vader ons opperhoofd zegt altijd “oef”, antwoordde de visser.

‘En “aai”,’ zei Nadia.

‘Dat weet jij beter dan ik, mevrouw, van aaien heb ik geen verstand,’ had de visser gezegd.

Roodbruin, net als de kleine indiaan zelf. Roodbruin moest zijn vader zijn.

De kleine indiaan was een kreeft, zoals de visser het zou uitdrukken, en kreeften benaderen zijlings hun prooi en de kleine indiaan pagaaide de boot zijlings tegen de babygolven.

Roodbruin en toch leek hij onvoldoende beschermd tegen de zon. Een duik zou hem goed doen; zijn schouders brandden, jeukten en zijn lippen vervelden. De kleine indiaan dook niet, hij mocht de boot eens kwijtraken, of spierkramp krijgen, genomen worden door een koude onderstroom en verdrinken. Hij was niet bang. Hij was wijs.

Wijs?

Wat een dorst had hij! Dom, om zijn avontuur niet te hebben voorbereid. Zoveel water, maar ondrinkbaar omdat het geen zoet- maar zoutwater is. Te koud om in te zwemmen. Hij miste zoetwater en eten, kokossnoep. Hij miste moeder en vader en zelfs de visser die de eeuwenlange traditie van vrede had lamgeslagen.

De kleine indiaan miste vaste grond. En zeil. Hij had niet eens mast, spriet, ra. Wel stukken want: vistuig bestaande uit netten en touw. De graatmagere visser had enkel en alleen dat schepnet van boord meegenomen, misschien om ermee de mossels af te gieten thuis.

Voortaan zou deze visser met een ander mogen meevaren. Was dat de kleine indiaan zijn schuld? Iedereen wist toch dat hij avontuur najagen wilde? Dat kon alleen per boot. Een helikopter was óók al zo'n woord dat niet bestond. Bovendien was het lenen van de boot voor een goed doel, namelijk thuisbrengen van opperhoofd Aai.

Eenzaam, dat woord schoot de kleine indiaan te binnen. Eenzaam, een woord dat als een brok steen in zijn hart lag. Wie bedacht woorden als eenzaamheid? Natuurlijk, mensen die zich eenzaam voelden, wie anders? Groepswezens. Sociale wezens. Wezens die in groepen leefden.

Niks geen avontuur: de kleine indiaan verveelde zich bijna en was, nou hij erover nadacht, plotseling even eenzaam als de visser van deze boot zich vanbinnen moest voelen. Vandaar dat geweld met die vuisten.

Maar eenzaamheid kon zich ook uiten in verveling. Nee maar, kon je het geloven? De kleine indiaan verveelde zich!

Zo alleen, en dat op zee. Ik ben verwend, kan niet anders, dacht hij. Had ik moeder maar bij me.

Nadia zorgde dagelijks voor de parelvangst. Hoezo, hem eerst verbieden de zee op te gaan? Zijzelf deed het ook? Moeder Nadia dook naar oesters, welke parels bevatten konden en die parels werden ingeruild tegen eten en andere voorname waar. Soms werden er sieraden van gemaakt. Nadia kon minstens anderhalve minuut haar adem inhouden.

Moeder Nadia leek op een jong meisje, wanneer ze een parelketting droeg. En ze leek op een jong meisje als ze géén ketting van parels droeg. Ze wás een jong meisje, met of zonder parels. Zijzelf was een parel, besloot de kleine indiaan. De schreeuwketting van de visser zou haar veel ouder doen lijken.

Hij lag languit op bij elkaar geschraapt visnet. Hij lag goed in het want. Maar die nattigheid... Het water verstoorde het denken aan zijn moeder en het zout schuurde de huid.

Hij bleef denken. Ik ben niet alleen verwend, ik ben daarbij niet gewend om zolang alleen te zijn. Al de ruimte, of die niet bij hem hoorde. Hij verzoop erin. Raar, want alles had met elkaar te maken en dat kon mooi zijn, als hij de schoonheid er tenminste van inzag. Hij was de zon en de zon was hem, en dat gold voor alles om hem heen, nietwaar? De vissen hielden hem gezelschap. Hij mocht zijn hart blijven volgen. Zijn hart, precies, daarom was hij niet op dit avontuur voorbereid. Maar zou het nog wel zoveel avontuur heten als hij dat wel geweest was, voorbereid? Dat klonk zo berekend, voorspelbaar haast, al wist je nooit wat je te wachten stond en dat zou ook opgaan als hij op eiland Oef gebleven was. Maar zijn hart was een rumoerig diertje dat wilde worden vrijgelaten uit een krappe kooi. Het hart, dat gedachten verzwolg zoals de zee de zon dadelijk verzwelgen ging.

De zee verzwolg wel meer. Wat was de lucht hoog! Hoger nog dan de zee zich uitstreckte. De kleine indiaan probeerde met zijn blik enig houvast in de lucht te vinden, maar de lucht kende niet zoals de zee een einder en scheen grenzeloos. Soms was de zee de lucht en lucht zee. Er waren vlekjes en stipjes die als vliegjes met hem meereisden. Het zou wat zijn als de vlekjes zogenaamd als de sterren uit de lucht in het zoute water vielen, zodat land in zicht komen zou, nog voordat avond het daglicht verving.

Misschien verbeeldde hij zich maar dat hij zich verveelde? Heimwee kon hij niet hebben, daarvoor was hij te dapper en te veel held. De kleine indiaan droomde van nat, land, hart, steen. Geen vlekken aan de lucht, in zijn dromen.

Tussen hoofd en hart

Het regende kokosnoten. Kon hij ze maar breken, de melk drinken, het sap, - maar de kleine indiaan leek uitgeput en zijn lichaam deed zeer, telkens wanneer er een kokosnoot hard op hem viel.

De boot kon het geweld amper aan. Hij wist dat de zee hem aanstonds verzwelgen ging, met huid en boot en toen schrok de indiaan wakker.

Het regende. Met zijn ogen houvast vinden in de oeroude lucht was niet langer een luxeprobleem: handvatten van donkere, woeste wolken overdekten elkaar schubsgewijs en de boot werd door de wild deinende zee bespeeld als was deze een pluisje in de wind.

Wind, wind tegen, de boot moest gedurende de nacht zijn gedraaid. De zon kwam wazig en rood op, vóór hem in het oosten. En als de kleine indiaan zich niet vergiste – wat hij zelden deed – dan was die mistige bank daarachter land? Maar Grote Boten, hoe stérk was de wind waartegen hij oproeien moest, om het land te bereiken dat hoogstwaarschijnlijk eiland Oef weer was.

Was alle inspanning voor niets?

Hoe kon de boot tegen de wind in richting zijn eiland zijn gedreven? Onmogelijk, maar het zou het eerste mysterie niet wezen. Dat er zoveel mysteries bestonden was op zich al een mysterie. Bovendien kon de wind gedraaid zijn?

‘Moeder Nadia, ik kom eraan! Ietsje eerder dan verwacht, dat wel!’ riep de kleine indiaan, met pijn in schouders en kramp in zijn ledematen, terwijl hij zich aan de randen van de vissersboot verankerde, met schommelende blik op de rand van de zee, voor zover die randen dan beschikbaar waren.

Had hij blij geklonken, omdat hij spoedig weer thuis kon zijn? En de rest van zijn avontuur dan? De rest van zijn leven, hoe zat het dáármee?

En al die moeite van de vorige dag voor niets en niemendal?

De kleine indiaan mocht niet blij zijn. Dat *mocht* en dat *kon* niet. De storm zou hem wel grijpen, voor straf, omdat zijn hart hem bedrogen had, want vandaag geen avontuur maar een veilige thuishaven wenste. Moeder Nadia, de zorgen, de somberheid. En de rouw van zijn stamgenoten. Thuis zou hij komen, zonder vader. Zonder opperhoofd Aai, die inmiddels vele indianenjaren ouder geworden was.

De babygolven van gisteren leken ook vele jaren ouder. Waren de golven eerst prooi voor de kleine indiaan, die hij als kreeft met gemak zijdelings beheerste, nu leek hijzelf ten prooi, een prooi der woeste golven. Golven die heftig protesteerden, want tekeergingen tegen zijn aanwezigheid op zee. De boot was niet stuurbaar en eigenlijk was de kleine indiaan een dwaas om ermee zo diep de zee te zijn opgegaan, omdat het vissersbootje nou niet bepaald zeewaardig was. Het hart volgen was dus, achteraf bekeken, niet zo'n goed plan gebleken. Zijn hart wilde dingen die zijn hersenen tegenspraken. Misschien was samenwerking tussen hoofd en hart voortaan een beter idee? Opdat het hart hem niet meer zo eenvoudig bedriegen zou, of was het juist andersom? Hoe het zij, tijd om rustig na te denken had de kleine indiaan niet.

Tijd om boos op moeder Nadia te zijn, had hij ook niet, - boos, omdat hij tegelijk avontuur en terug naar moeder wilde en omdat moeder hem uiteindelijk had laten gaan gisteren: zij had de vissers middels gebaren geboden hem, de kleine indiaan, niet te achtervolgen?

Nou zat de kleine indiaan met de gebakken peren. Wat zei hij, gebakken peren? *Had* hij maar gebakken peren! Om deze te verslinden zou hij handen en tijd vrijmaken, welke storm dan ook razen mocht.

'Hulp, *moeder!*' riep de kleine indiaan uit. En toen: 'Help, *mama!*'

Het stormt in mijzelf, peinsde hij, zo wisselend is mijn gemoed.

Maar wie hoorde hem? De weergoden? De Grote Boten, zoals de indianen van zijn stam bepaalde goden plachten te noemen?

Het roepen naar moeder Nadia was niets, vergeleken bij het gebrul van zee en wind, wel tien leeuwen en honderd beren sterk, zo luid. Zeg maar gerust een wild dierenparkgebrul, meende de kleine indiaan spitsvondig. Dieren had je op zijn eiland ook.

De zon? Bleek als de maan. Het leek nacht in plaats van ochtend en de deken van lucht werd almaar dikker, of de zomer het tegen wintersoep van schubachtige wolken afleggen moest. Het was ineens winterjassenweer en de indiaan koelde af. Een duik hoefde hij daarvoor niet te nemen. Het was harder gaan regenen.

En o Nadia, daar kwam een golf van wel een torenhoog op het vissersbootje af. De kleine indiaan zette zich extra schrap. Het roeien had hij allang opgegeven, - zijn handen mochten als grijpers dienen. Hij moest één zijn met de boot, die nou als door een reuzengorilla werd opgetild.

De boot liep onder water en scheppen moest de indiaan. Scheppen, scheppen. Met de kom van beide handen schepte hij water uit de boot; de boot die van het eiland weggeslagen werd, ernaartoe dreef en weer weggevoerd werd. Het was scheppen met 'de regenkraan' open op de roofdierachtige buldergolven, of er wel degelijk kokosnoten uit de dichte lucht vielen. Plens, bonk, bulder, bulk, breek, brul in de boot en in het water, overal. Hoe verschrikkelijk ook, dit alles had ook voordelen: de kleine indiaan vergat elke splinter van heimwee, elke splinter van pijn in hart en arm en hij bleef hozen.

Een wonder dat het vissersbootje niet verging.

Zwart werd het, nadat de kleine indiaan niet verder van het eiland af drééf, maar er mijlen bij wegstóótte, of de gorilla met al de onbestemde kracht en macht de boot door lucht in plaats van door water heen trok. Zwart was het, behalve wanneer bliksemschichten door de lucht en in het water schoten; maar lang duurde dat licht niet en het was op de keper beschouwd niet meer dan een felle fakkel in de verte, - de bliksem gaf nauwelijks licht,

maar liet de kleine indiaan beseffen hoe groot de plotselinge duisternis eromheen was.

Toen was het onweer dichtbij: scheuren deed de lucht nou, die vol elektriciteit was; het water lichtte op en voorbij de golven ving de indiaan een glimp van zijn eiland op... Maar dat *kon* niet! Was hij nou helemaal gek aan het worden? Het moest bedrieglijke schijn zijn. Hij ving, telkens als het bliksemde, glimpen op van hoop, omdat het eiland redding en hoop betekende. De zee zou hem dadelijk verscheuren, zoals bliksemstralen dat met de nacht deden.

Nacht? Zei hij nacht?

Hij zei nacht. Doordat de lucht oplichtte (misschien kwam dat door een vloek van de tandeloze visser, wiens boot de kleine indiaan had 'geleend'), - omdat goden met vuur speelden, kon de indiaan een ster licht zien fonkelen, vrijpostig de storm negerend, want trots door de dichte wolkendeken heen piepend; een ogenblik maar, niettemin om zijn wereld danig in de war te schoppen. Zwart was het; hij besepte ineens dat hij niet in de *ochtend* ontwaakt was, nadat hij over kokosnoten had gedroomd, - hij was nog diezelfde *avond* wakker geworden. Hoe sterk een mens zijn richtinggevoel kon verliezen op zee, zonder eten, drinken en het voornaamste: zonder kompas! Niet de boot was honderdtachtig graden gedraaid, de wind was het die draaide en draaide. De kleine indiaan ging niet op huis aan, hij koerste bij vlagen op onbekend land aan. De zon was niet opgekomen, ze ging zojuist onder en de roeiriemen werden de boot uitgerukt en versplinterden in de woeste muil van zee.

Later kwam het land weer vaag in zicht. Wás het wel eiland, beste moeders en vissers? Het was helemaal geen land! Het was nog altijd gisteren en het eiland leek ineens een bank vol draaikolken van pikzwarte lucht; wat de kleine indiaan al die tijd voor een mistig eiland gehouden had, bleek een wervelstorm!

Nog op datzelfde moment draaide de wereld van de indiaan wederom, in zijn hoofd en daarbuiten. Ineens ging hij omhoog, maar verder dan alle keren eerder, of de zee hem uitspuwde, afstootte; de boot schommelde zo hevig dat het water er

uitgeschud werd en toen werd de boot pas écht goed door de wervelstorm gegrepen.

De indiaan, die de bootranden krampachtig omklemde en geen tel meer aan vissers en moeders en eenzaamheid dacht, - de kleine indiaan hoorde ondanks al het andere geweld hout kraken, en toen was het of hij boven op de storm drééf en de zee met hem naar omhoog was meegekomen. Hij dreef op water, hoog in de lucht die daar opmerkelijk helder was. De kleine indiaan, helemaal nooit bang, bewonderde de vele sterren in de door volle maanverlichte hemel. Sommige sterren waren vergaan en toch zag hij ze, omdat, zo wist hij, het licht nog onderweg was. Het waren lichtpunten, alsof er in het boomblad van de lucht gaatjes geprikt waren.

Hierboven was het kalm. Droge lucht föhnde hem droog. De indiaan surfte als het ware over de storm heen. Hijzelf wist ook niet hoe dat kon. Hij had niet door dat zijn benen los in de lucht bengelden. In feite droeg hij alleen de bootranden met zich mee, want de rest was door de storm verpulverd. De kleine indiaan had het te druk met genieten. Eindelijk.

Hij zag vissen dartelen in de lucht, terwijl hij ronddraaide en daarachter ontwaarde de kleine indiaan een vliegende walvis. Alles draaide, wervelde en het scheen zo te horen. Het moest allemaal zo zijn. Met zijn voeten in de storm, de wereld op de kop, besloot de indiaan dat het dagen mocht voortduren en hij geenszins droomde.

Volmaakte rust

Hij tuurde om zich heen. Toen tuurde hij nogmaals om zich heen. Hij zag nagenoeg niets. Maar wát hij zag was beduidend meer dan alleen lucht en water. Hij leek te zijn ingepakt door groen, ontzettend veel groen. Hoewel hij de kleur raadde, want in de duisternis scheen de omgeving zwart-wit.

Dichtgegroeid, dat was ze, de omgeving. Verloor hij zichzelf eerder in lucht, - nou was de kleine indiaan pas goed de weg kwijt,

omdat hij zoveel boom, struik, liaan en ander gewas niet eerder had gezien. Eiland Oef bestond voornamelijk uit zand en lucht, maar *dit* hier... Je moest wel stalen zenuwen hebben om niet te panikeren. De wervelstorm had de kleine indiaan lang niet eng gevonden, vergeleken bij het verstikkende groen dat hem welhaast de adem benam en dat niet eens zozeer van bewondering.

Eng, och, wat was eng? Ik vind niks eng, zei de indiaan bij zichzelf. Hij tuurde weliswaar almaar schrikachtiger om zich heen in deze nacht. Hoe minder hij zag, hoe sterker hij hoorde. Het waren vooral de kleine geluiden die hem schrik aanjoegen. Was hij dan toch bang? Geluiden die hij niet kon thuisbrengen, mogelijk van vogels en insecten?

Ik heb die stalen zenuwen, kom maar op, dacht hij moedig, en ja, schrikachtig. Want zodra hij iets over zijn benen voelde lopen riep hij om moeder Nadia, zoals hij dat eerder op zee had gedaan. Precies, tijd voor verveling was er niet langer. Alles was te nieuw en daarom mocht er ontdekt worden. De kleine indiaan mocht het oerwoud ontdekken gaan.

Om daarmee te beginnen sloeg hij op zijn benen, mepte het gekriebel weg.

Kon hij maar beter zien!

Lang nog voordat zijn ogen enigszins aan het duister gewend waren, merkte hij op dat de storm was gaan liggen. Daaraan was hij door de consternatie nog niet toegekomen. Wáár de storm was gaan liggen, bleek mysterie nummer zoveel. De lucht was weer helder en koud licht wrong zich door de wildernis heen.

Was het een paar dagen later? Zulke dingen gebeurden, wist hij van verhalen. Het kon zomaar veel later zijn, bijvoorbeeld wanneer je lange tijd had geslapen. Het zou zomaar kunnen, alleen al omdat hij de storm niet langer ruiken kon. Elektriciteit had ook een geur. En regen had iets zalvends. En alles in de storm had een penetrante vislucht gehad.

De boot was er niet meer. Althans, niet in zijn handen. Dat houvast was hij kwijt. De belofte, niet aan de tandeloze, graatmagere visser gedaan, kon niet worden nagekomen. De kleine indiaan had niet eens een splinter van het vissersbootje in

bezit en plotseling hoorde hij nieuwe geluiden, van mens of dier – hij kon het niet bepalen.

Zompig was de grond. Zijn handen zonken erin weg of de bodem uit zuigers bestond. Ook zijn achterwerk was aan de bodem vastgezogen. De kleine indiaan wist niet wat hij liever had: de hitte van volle zon op open zee, of de koude van een onbestemde tropennacht aan de rand van een oerwoud.

Was hij uit de lucht komen vallen als een vogel met gebroken vleugels? Want door de lucht had hij gezeild, gevlogen en voor dezelfde parels was hij in het loof der bomen blijven hangen als een verdwaalde aap, losgeslagen van de groep, op weg naar avontuur.

Over apen gesproken: de kleine indiaan wist zich ineens erdoor omringd. Om hem heen stonden apen evenzeer als hijzelf te turen. Hij naar hen en zij naar hem, want van elkander wisten de apen waarschijnlijk wel hoe ze eruitzagen.

Vrij komisch, vond de kleine indiaan, wiens ogen toch duidelijk apen van vegetatie onderscheiden konden dankzij de volle maan. Was dat gekriebel op zijn been, was dat mogelijk een zakrollende aap geweest? Maar de kleine indiaan had niets dan zichzelf en dat was waardevol genoeg, nietwaar? Oké, hij droeg kleding, méér dan dat stelletje apen zo te zien, want die droegen niets. Ze leken behaard en twee keer zo groot als hijzelf. De apen stonden daar maar en de indiaan spande elke spier om niet in lachen uit te barsten. Ze zouden het als bedreigend kunnen ervaren? De apen zouden het eens beledigend kunnen vinden? Niemand werd graag uitgelachen.

Uitlachen kon voor hemzelf wel opluchting betekenen: een ventiel waaruit overtollige avontuurspanning ontsnappen kon.

De kleine indiaan vroeg zich af: zagen de blanken er soms zó uit? Als blanken bruin en rood konden zijn, dan mogelijk ook behaard?

Zouden ze kwaad in de zin hebben?

Wat een vragen! Alleen zijn leek toch eenvoudiger. De indiaan hoefde zulke lastige vragen dan niet te bedenken. Hij verlangde zelfs even terug naar zijn staat van eenzaamheid.

Kon hij maar een naam noemen, om een begin aan een eventueel gesprek te maken. Elk begin was goed?

Maar de kleine indiaan h ad voor zover hij wist geen naam, niet eens een fatsoenlijke, dus hoe kon hij die noemen? Zijn stamgenoten hadden hem altijd met 'kleine indiaan' aangesproken, ook al groeide hij met de dag bij het bijvoeglijke naamwoord vandaan.

'Aai,' zei de kleine indiaan, naar wie hij immers op zoek was.

'Oef,' zei een paar apen.

'Oef?' vroeg de kleine indiaan. Zie je wel, ze hadden van Oef gehoord! Misschien waren zij inderdaad de blanken die Aai hadden ontvoerd in hun luchtschip.

Maar ze waren zo op het eerste oog niet reptielachtig?

'Is hij hier, op dit land? Is mijn vader hier? Het opperhoofd? Hij heet Aai.'

De kleine indiaan sprak zo vlug, dat hij over zijn woorden struikelde. Vreemd eigenlijk, dat het zijn woorden waren, omdat hij ze stuk voor stuk in bruikleen van de gemeenschap Oef had, zolang hij in dit leven was.

'Waar is jullie luchtschip? Heet dit land Overzee? Wat hebben jullie met Aai gedaan? Ik kom hem terughalen, want hij is van ons, van Oef, zoals jullie aangeven. Ik zou zeggen: teruggeven, graag of niet. Zie je, daarom ben ik hier, voor opperhoofd Aai en weet dat ik hem opvolg, maar eerst nog even dit avontuur. Stopt dat soms hier?'

Het werd lange tijd stil. Normaliter ging een soortgelijke stilte aan een storm vooraf. Van stiltes na de storm had de kleine indiaan hoegenaamd geen kaas gegeten. Kaas en gebakken peren... Het water zou hem de mond uitlopen, als die niet droog van dorst was. Van de regen had hij niet afdoende kunnen drinken.

Maar de regen was gestopt en de vreemde stilte hield aan.

'Mi,' klonk toen een dun stemmetje.

'Do,' liet een grote aap er bassend op volgen.

'No,' zei een ander, meer vrouwelijk type. Of zij met weinig kennis van de Engelse taal al het gezegde, te weten 'oef', 'mi', 'do', stelselmatig afkeurde. Tenminste, dat dacht de kleine indiaan

aanvankelijk. *No* betekent nee? Het mocht toch niet zo zijn dat zij zijn aanwezigheid niet apprecieerde? Natuurlijk bevond hij zich op hun grondgebied. Maar als zij die blanken geweest waren... dan hadden zij zich op *zijn* gebied begeven en op de koop toe nog strenge regels opgelegd ook. Het moest niet gekker worden! Dat de kleine indiaan toentertijd nog niet het daglicht had gezien, deed er niet toe. Ik bestond wel al, dacht hij onzeker. Want volgens zijn beste weten zag blank er toevallig toch ietsje anders uit? Schijn bedriegt, dacht hij. Ga nooit alleen op uiterlijk af. Dat vele haar kan een soort camouflage zijn, kleding allicht?

Hij besloot de behaarde vrouw *No* te noemen. En de macho aap die 'do' gebast had, zou voortaan Bas zijn.

De indiaan blééf naar het groepje apen turen. Het bestond waarschijnlijk uit meer dan de drie personen die hij met het blote oog waarnam. Ja, hij kon ze recht aankijken, ze werden niet agressief ervan. Maar dat werden Nadia en de medicijnman ook niet, - zij vonden aankijken juist prettig, had de indiaan ervaren; ze beschouwden het als een vorm van genegenheid. Bij de graatmagere, fanatieke visser, een van de vele, was het een ander verhaal; maar dat kwam omdat hij vechtlustig was. Zijn blik kon men liever mijden; beter was het om diens boot te nemen, wat men ook als een teken van genegenheid beschouwen kon, bedacht de kleine indiaan.

De apen stonden daar maar. Ben ik besmettelijk? vroeg de indiaan zich onopzettelijk af. Nee, dat was het niet. Dat maakte hij op vanwege het feit, dat er in zijn ooghoeken meerdere apen opdoemden. Hoeveel het er precies waren... daarvoor waren zijn ooghoeken te nauw. En zijn concentratie fixeerde zich op de man, vrouw, kind wier blikken op een ondefinieerbare wijze intenser werden. Het was dat de kleine indiaan van moeder Nadia niet vloeken mocht, anders had hij bij zichzelf gezegd: verdomd. Het was namelijk of... ja... deze onmiskkenbare mensenapen hem, de kleine indiaan, ergens van kenden. Zie je nou wel! Maar hij was destijds nog niet geboren? Toen herinnerde hij zich de woorden van de medicijnman: 'Ze hoeven niet te praten, ze lezen jouw gedachten. *Niets is geheim voor hen.*'

De kleine indiaan huiverde. Het werd zwart voor zijn ogen, waarin de behaarde wezens oplostten. Personen die hem behaard, maar niet reptielachtig voorkwamen. En amandelvormig waren de ogen ook al niet, al was het te donker om dat werkelijk te kunnen uitsluiten. En momenteel zag de indiaan helemaal niemand meer. Eventjes vreesde hij nachtblindheid. In kortere tijd dan een bliksemschicht. En op een vrij ontspannen manier, zoals een ander een muggensteek vrezend zou of het verlaten van eiland Oef.

Wás hij dat? Was hij nachtblind?

Spoedig realiseerde hij zich evenwel, dat hij op open terrein, hetgeen eiland Oef in feite was, daarvan nooit last had. Maar het eiland was minstens een wervelstorm en wellicht nog een paar honderd zeemijl bij hem vandaan en het oerwoud waarin hij zich bevond en hij alleen van sterk fantastische verhalen kende, ontnam hem helder en duidelijk zicht op de nachtelijke hemel, zo ook op de apenstam, die in zwijgen was stilgevallen wat 'zeg maar' niet rijmde met een volle maan.

Sliepen ze? Staand?

Het mocht immers laat zijn of juist vroeg. Het was maar hoe je het bekeek. De kleine indiaan was elke notie van maandstand kwijt. Het begrip tijd kende hij niet, ook al kon hij vroeger van later onderscheiden en wist hij ook nog wel uit te vogelen wat het woordje later inhield; het betekende 'straks' of 'dadelijk', enzovoort en zo verder. Maar klokken, horloges en dat soort spul? Dat was voor hem even onbekend als een luchtschip en bed met matras.

Nee, vijandig schenen de apen hem niet toe. De indiaan kon dan kortstondig nachtblind geweest zijn, waarschijnlijk veroorzaakt door het dichte loof der bomen... Evenals kleurenblinden, die rood en groen niet van elkaar kunnen onderscheiden maar wel vijftien verschillende tinten kaki zien, zag de indiaan geen verschillen in de ogen der mensapen maar kon wel zien dat ze hem vredig gestemd waren; hij verwarde deze geenszins met ogen van ander oplettend gedierte, dat zich, zover zijn gezichtsvermogen het toeliet, niet in zijn blikveld ophield. De wereld sliep, behalve voor nachtdieren. Apen waren toch geen nachtdieren? Maar de ogen die hij waarnam waren wakker en

keken... bedroefd. En om het wat fantastischer en tegelijk onwaarschijnlijker uit te drukken: de apenogen leken als vuurvliegjes op te lichten. Ze straalden zeediep *medelijden* en *herkenning* uit, zoals eerder gedacht, maar dan intenser, of wachten op vlottere communicatie ook de apen niet onbekommerd liet.

Zij al dan niet staande slapen? Je reinste flauwekul! Zij sliepen evenzeer als de indiaan leed. Hij en lijden? Opnieuw flauwekul! Dus waarom medelijden? Weg ermee, was de kleine indiaan zijn devies.

Ofschoon hij liever had, dat deze ogenschijnlijk vredelievende wezens niet bij hem weggingen.

'Do.'

'Mi.'

'No.'

Daar had je dat drietal weer. En hij zat daar maar, vastgesnoerd in lianen, ingepakt als grijpbaar cadeau.

Maar zodra hij zijn armen vrijer bewoog, om nieuw gekriebel van zijn benen weg te meppen, ditmaal zonder geroep om moeder Nadia en/of consorten, ontwaarde de indiaan een tak die hem werd toegestoken. Alsjeblieft.

Dit kon niet waar zijn! Maar het gebeurde, het gebeurde even zo scherp als dat hij ineens oenvol zeker wist dat deze wezens niets blanks hadden, behalve dan hun neus misschien, en nog wat delen beneden de rug, wat in daglicht een zonverbrand aanzicht geven zou. Men zou van zijn benarde positie misbruik kunnen maken, wat blanken volgens verhalen ongetwijfeld gedaan zouden hebben. En wat deden deze apen? Ze boden hem, de kleine indiaan, de helpende hand! Het was dan wel een takachtig verlengstuk van hand. Maar toch... Men mocht deze actie niet onderschatten. Deze nieuwe situatie duidde op vriendschap in plaats van opgepeuzeld worden, om wat te noemen...

Wat de indiaan zich echter niet realiseerde, bedacht hij toen hij later eiland Oef terugzag, was dat hij ook door de apen vriendelijk benaderd zou zijn wanneer hij op hun menu had gestaan. Dat sprak hij uit en werd toen zinnebeeldig op de vingers

getikt met de mededeling dat apen blaadjes eten. Aanvallen konden ze daarentegen wel. En sterk dat ze zijn!

De kleine indiaan greep de tak met beide handen dankbaar beet of het een vredespijp betrof. Dat ging met zulke zachtzinnigheid gepaard, dat hij zijn grip verloor, zodra er aan het andere uiteinde van de tak ruw werd getrokken gelijk 'operatie bevrijding': door de korte ruk werd de tak baldadig uit zijn handen gescheurd en dat schroeiende pijnlijk.

Nou merkte de indiaan zijn kwetsuren voor het eerst pas op. Niet alleen zijn handen waren geschaafd. Hij zat onder schrammen en bulten. Die zou hij weleens van de duik uit de lucht naar beneden overgehouden kunnen hebben. Maar hij had geen gebroken vleugel. Zover hij kon nagaan, had de indiaan niets gebroken. Maar zijn instincten gaven een soort luchtalarm af, als het turen der apen zo intens, zodra hij ietwat dieper in de bodem wegzakte. Op volle kracht, werkte zijn instinct tot zelfbehoud.

'Domino!' riep het dunne stemmetje hem toe.

Het innerlijke gelach was de indiaan bij het wegzakken in de bodem vergaan, maar borrelde terug toen hij bij dat stemmetje een vrolijke snuit constateerde. Hij besloot deze kinderaap Mi te noemen.

Een tak werd hem niet aangereikt. Een lasso wierp een vreemde aap, zwiep, als een soort zweep naar hem toe, een lasso bestaande uit gevlochten liaan. Daarover had de indiaan óók verhalen gehoord. Verhalen in kwalijke versies; blanken wierpen lasso's om macht uit te oefenen en soms zelfs te doden. Nee, een helpende hand bedoelden ze daar dan niet mee.

Wat zouden de blanken doen, als ze hier, op deze grond, in de voetsporen van deze apen stonden?

De jongste gedachte nog niet voltooid hebbende, zakte de kleine indiaan weer een paar centimeter in de zompige bodem weg. Opborrelen van innerlijk lachen was niet langer een issue. En verdween als een vissersbootje in een wervelstorm, zodra iets anders waarneembaar borrelde; de grond waarin de kleine indiaan langzaam wegzakte borrelde. Bij elke gasbel die sprong, stonk het. Verrotting! De indiaan dacht na. Toen wist hij het. Kadavers. De bodem die hem omlaag zoog stonk naar dode

vissen, die te lang in de broeiende zon hadden gelegen en vanzelf terug naar het water liepen, omdat ze van lieverlede pootjes gekregen hadden.

‘Domino!’

Kinderaap Mi strekte de armen en wilde de indiaan tegemoet rennen, maar werd met gebiedende hand en op gebiedende toon door Bas tegengehouden.

De indiaan was een bezienswaardigheid voor ze. Ik ben een toeristenattractie, dacht hij met zelfspot, de beste remedie tegen onmiskenbare angst. Ja, ja, hij was bang. En hij merkte op dat medelijden met hem groeide zoals die pootjes uit rottende vis groeiden; maar wat stelden zij zich allemaal aan, hijzelf inclusief? Hij had de lasso? De kleine indiaan trok er eventjes aan, om de reactie van deze eerste nieuwe stam in zijn leven te peilen.

Het werd waarachtig een spelletje touwtrekken en telkens als de indiaan kracht zette, borrelde de grond krachtiger en moeder! – hij stond nou rechtop tot aan zijn knieën in de modder en voelde geen vaste grond onder zijn voeten.

Wat betekende dat? *Niet trekken maar je laten trekken.*

Nog een paar apen trok aan het andere eind. Vijf op één. Fout: vijfenhalf op één, omdat Mi zich aangesloten had, want meehielp met touwtrekken. Gold het kind niet als een half? Natuurlijk niet, maar wel wat kracht betreft. En hijzelf dan? De indiaan was niet groter dan Mi; hij was mogelijk nog kleiner, helemaal nou hij nog maar voor tweederde zichtbaar was. Daarbij oefende hij geen tegenkracht meer uit; hij spande zich juist in, om uit deze nachtmerrie te komen; de kleine indiaan probeerde zich aan de gevlochten lianen op te trekken.

Eén... twee... drie... hup! dacht hij en plotseling voelde het, of zijn benen van zijn lichaam werden gerukt. Dat kon niet waar zijn, daarom was het een gevoel, niets meer en niets minder?

Komt dat zien! Komt dat zien! riep de indiaan in gedachten uit. Alles om de moed erin te houden; een voordeel van geen benen hebben was, dat de moed hem niet naar de benen zinken kon. Nee, haha, want de benen waren het zelf, die gezonken waren.

De kleine indiaan had de lus van de lasso stevig om zijn romp geknoopt en het zestal apen trok manhaftig maar voorkwam niet, dat de eerste tot zijn navel wegzakte. De broek werd hem door de borrelende massa uitgetrokken. Nou ja, korte broek, zeg maar gerust een stevig lapje stof.

Nu kon je eindelijk aan de apen merken dat het volle maan was: ze jankten van frustratie en inspanning, waarbij oe-klanken domineerden. Zij konden zowaar familie van de indiaan zijn, die immers een Oef-afstammeling was?

Zodra hij tot zijn schouders in de bodem was weggezakt, realiseerde hij zich dat hij niet meer ingesnoerd door plantweefsel was. De bijna vloeibare modder moest het van hem hebben afgeschraapt. Ondanks het dreigende karakter van de situatie, verplaatste zijn aandacht zich naar het masserende effect op zijn in de boot verbrande huid; hij onderging een modderbad en hij ging ervan uit even naakt als de apen uit deze modderpoel te komen.

Als hij al eruit kwam.

Het leek hem steeds onwaarschijnlijker. Er moest méér gebeuren, of de boel moest geheel anders, bijvoorbeeld over een andere boeg gegooid worden, al begreep hij zelf niet wat hij daarmee precies bedoelde. Op een andere manier, maar hoe in Aai zijn naam? Op de spits drijven, dát mocht er gebeuren, dacht de kleine indiaan. Maar hoe dreef je iets op de spits? En was het niet al zover gekomen, dat de apen en hij het tot het uiterste hadden doorgedreven? Met andere woorden: was het niet reeds te laat? Mocht hij eindelijk panikeren? Bang zijn, nee, doodsangsten uitstaan?

‘Hulp!’ riep de kleine indiaan.

Een toeter maken van zijn handen rondom zijn mond was nou schier onmogelijk; buitendien zonde van de energie, want ondanks hun gesnotter en ge-oeh-oehoe en soortgelijke klanken die zijn doodsangst secondeerden, hoorden de apen hem ook wel zonder toeter.

‘Help, help!’

De indiaan begreep: als iemand hem helpen kon, dan hijzelf. Terwijl er een groep varkens om hem heen vloog, die bij nader en

duister inzien een bonte verzameling tropische vogels was, kwam de indiaan op een lumineus idee. Zo eenvoudig, te eenvoudig, dat hij er niet aan had gedacht. Wat wel een nieuwe beproeving was, was het feit dat hij tot aan zijn schouders in de modder stond. Een geluk bij een ongeluk was die grond nagenoeg vloeibaar, maar toch... Dit gegeven zou toch de nodige weerstand met zich meebrengen, maar niet geschoten was altijd mis.

De kleine indiaan begon met de meditatie. Hij raakte zo diep in concentratie en in zichzelf gekeerd, dat hij niet opmerkte dat de behaarde wezens grote ogen opzetten die nu wel fakkels leken. Zij waren er getuige van, dat iets, maar wat, de kleine indiaan aan het hoofd langzaam uit de modder lostrok. Nu klonk er een *plop!* en de indiaan was los, of de zompige bodem alle weerstand opgaf en de indiaan liet gaan; daar waar de grond eerst zo hongerig leek scheen die ineens verzadigd.

De kleine indiaan ging naar omhoog tot boven de bomen en overzag de zee. Vele vogels zag hij en hij wist dat het goed was. Bovendien bleek het daglicht, dus de volle maan sliep en zijn ogen knepen en traanden. Dan hoorde hij het duizelingwekkende hollen van apen en misschien andere dieren dat bonzend wegstierf. De zee was er en door het dichte loof kon hij niet zien wat er op de grond gebeurde, zoals hij eerder vanaf de grond niet kon zien wat er ver boven hem plaatsvond. De indiaan wist wel wat hij zelf aan het doen was: je kon het zweven noemen en dat was ook zo, maar de spirituelere term was levitatie.

Hij besloot terug naar vaste grond te gaan, ja vaste grond, niet dat vloeibare gedoe, - de indiaan wilde vaste voet op vaste bodem hebben en hij wilde vaststellen wat dat bonzen en weghollen te betekenen had. Hij greep naar lianen teneinde zich naar stevige grond te slingeren. Nou ben ik naast kleine indiaan en kleine held ook een kleine aap, dacht hij. Ik ben zoals Mi, maar dan kaal.

Kaal? Hij was spiernaakt!

De indiaan was weer in het donker van het oerwoud en opnieuw moesten zijn ogen wennen, want daarvan werd nogal veel verlangd. Duizelingwekkend was niet alleen het hollen van

allerlei gedierte geweest, maar ook het licht voorbij de boomtoppen.

‘Ra!’ juichte de kleine indiaan, hetgeen onder meer goede gezondheid en blijdschap betekende. De kunst van het ‘vliegen’, wat hij zojuist had bewerkstelligd, zat vele Oef-indianen in het bloed en was te realiseren door elke negatieve gedachte en emotie, waaronder angst, uit te bannen, opdat de ziel sterker dan het lichaam werd. Of de ziel wás sterker dan het lichaam, maar velen realiseerden dat niet en lieten angst, ziekten en andere negatieve elementen te veel vat op zich krijgen, waardoor zwaartekracht gelijk lijden werd.

Lijden moest iedereen, wanneer men maar ermee wist om te gaan. Na vele levens van lijden kwam men vanzelf in een oase van volmaakte rust; tenminste, dat geloofden zijn stamgenoten.

De kleine indiaan wist niet of de graatmagere visser, om maar een type te noemen, vliegen kon. Hij had het hem nooit zien doen. Wat de kleine ook niet wist, was of hijzelf die volmaakte rust wel zo gauw wilde, omdat zijn hart als een onstuimig diertje tekeer bleef gaan in die te kleine kooi van dat lijf van hem. De visser, een van de vele, was waarschijnlijk te bang voor levitatie; de visser wilde immers bang zijn om blanken te kunnen vrezen? Hoe kon je dan vliegen als de kleine indiaan? Vlieg op! Bovendien had de kleine opperhoofdbloed, dankzij Aai naar wie hij op zoek was.

En vader Aai, die kon nog veel meer, schei uit. Aai kon dode vissen, vogeltjes, konijnen weer levend maken en hij sprak met de zon, wier kleuren geel en rood waren en blauw was de kleur van het universum. Aai kon een boom doen buigen door er alleen maar aan te denken. Vader Aai kende natuurlijk óók mensen met wie hij het niet eens was. Blijkbaar kon hij negatieve emoties omzetten in positieve kracht. Zie zijn gaven.

Zie? Maar Aai was er niet?

Of stond de kleine indiaan niet afdoende ‘open’ om zijn vaders stem te kunnen horen? Want voor opperhoofd Aai maakte tijd en afstand hoegenaamd niets uit? Telepathie, noemden de blanken het, maar dat wisten de Oef-indianen niet, ofschoon zij de betekenis van het woord hadden uitgevonden.